

Tothora

L'adverbi *tothora*, mot format per composició, amb uns components ben ciars, és un equivalent o sinònim de *sempre*. El Diccionari Fabra i la Gran Enciclopèdia Catalana estableixen clarament aquesta equivalència en indicar, simplement, *sempre* com a definició de *tothora*. Per consegüent, hem d'atribuir a *tothora* no solament el mateix valor que *sempre* sinó també el mateix comportament gramatical. Així com diem, per exemple, *Sempre pensa en el mateix*, podem dir, també, *Tothora pensa en el mateix*. Hi hi, però, qui no veient encara en *tothora* un adverbi sinó una frase o locució adverbial, sol usar aquest mot precedit per la preposició *a*, que és efectivament el terme que dona valor adverbial a moltes frases formades amb mots del grup nominal (*a la fi*, *a la llarga*, etc). Però sembla evident que aquest ús de la preposició *a* davant *tothora* ha de considerar-se incorrecte i, de fet, és únicament en textos que no han estat objecte d'una revisió acurada que apareix aquest conjunt *a tothora* en lloc de *tothora*. En els textos dels bons autors, *tothora* apareix sempre sense la preposició: *Ací tothom és tothora al carrer* (J. V. Foix, *Obres completes*, II, pàg. 90). Ara, amb el mateix valor que *tothora* o *sempre* es pot usar també el conjunt *a tota hora*, locució adverbial que exigeix, en el seu cas sí, la preposició *a* com a primer terme: ... *consisteix a donar, a tota hora, el noble exemple ennoblidor de la ciutat* (Rovira i Virgili, *Teatre de la ciutat*, pàg. 13). Hi ha, encara, segurament no tan usual com *tothora*, la forma *totsemps*, obtinguda amb un procediment anàleg, i que també, si hom hi vol recórrer, s'ha d'usar sense la introducció de la preposició.

D'altra banda, potser és una mica arriscat d'afirmar que *tothora* (i *totsemps*) té exactament el mateix valor que *sempre*. Essent aquest adverbi un mot que expressa una idea tan important, és ben normal que hagi ampliat l'extensió del seu significat i, si bé aquesta extensió no és segurament comparable a la que té actualment el mot equivalent del francès "toujours" —d'una formació anàloga a *tothora* i *totsemps*, però que és el mot bàsic de la llengua veïna per a l'expressió del sentit "sempre"—, s'usa en casos en què no fóra substituïble pels sinònims en qüestió, com en l'exemple següent: *Ors havia trencat l'evolució de la Renaixença i —sempre segons Joan Sales— havia...* (A. Manent, *Josep Carner i el Noucentisme*, pàg. 274).

Albert Jaré